

Domače NOVICE

LETO IV.

Štev. 17

LENART, 10. septembra 1964

Urejuje uredniški odbor: Vet. Ivo Rapoc, predsednik — člani: Breda Štuhar, Jože Šuman, Slavko Levračič in Franček Stefanec. — Odgovorni urednik Franček Stefanec. — Uredništvo in uprava Lenart, Radgonska 9. — Izhaja stalno na 8 straneh drugi in četrti četrtlet. — Letna naročnina 500 din, inozemstvo 900 din. — Tekoči račun pri podružnici NB Maršbor Stevilka 604-11-608-105. — Ime: Pogodbena skupnost za izdajanje časopisa »Domače novice« Lenart. — Tiska CP »Celjski tiske Celje.

OSEBNE DOHODKE SO ZVIŠALI NA OSNOVI DVIGA PRODUKTIVNOSTI

INTERVJU S PREDSEDNIKOM OBCINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA TONETOM SKRBANOM:

1. ZARADI ZVISANJA CEN NEKATERIH ARTIKLOV, JE PRISLO TUDI DO POVISANJA OSEBNIH PREJEMKOV, KAKO SMO TEMU POVISANJU PRISTOPILO V NASI OBCINI?

Občinska skupščina je sklicala posvetovanje direktorjev, predsednikov DS in UO delovnih organizacij. Namen posvetovanja je bil v razpravljanju o višini osebnih dohodkov, zlasti tistih delavcev, ki imajo nizke osebne dohodke. Poznana je ugotovitev, da prejema izpod 25.000 din mesečnih dohodkov še vedno 31,8 % vseh zaposlenih. Zato so v večji meri razpravljali o vprašanju, da je potrebno minimalno mejo postaviti 25.000 din. Nekateri pa so zagovarjali, da je danes težko govoriti o minimumu 25.000 din, temveč, da bi ta vsota morala biti mnogo višja. Predstavniki gospodarskih organizacij se niso strinjali s tem, da bi dvignili osebne dohodke na račun skladov ali zmanjšanja investicijske dejavnosti, temveč so edino možnost videli v tem, da je potrebno dvigniti produktivnost dela. Najbolj je kritično stanje v obrtni delavnici »Krojaštvo in šivilstvo«. Tu so mesečni prejemki znašali v povprečju 18.000 din. Izračun je narejen za letošnje prvo polletje.

O istih vprašanih so ponovno razpravljali s predstavniki delovnih organizacij in političnega aktiva. Vzporedno z obravnavo o povišanju osebnih dohodkov so obravnavali vprašanje neupravičenega zvišanja cen. O omenjenih vprašanih pa ste v vašem listu že pisali. Na tem posvetu so se dogovorili, da naj se kot na-

domestilo za povečanje življenjskih stroškov povprečno izplačuje 2.000 din. Znesek naj bi se razdeljeval tako, da bi bil večji pri tistih, ki imajo nižje osebne dohodke in manjši pri višjih oseb. prejemkih. To povišanje mora biti dokončno rešeno do septembra, najkasneje pa do oktobra, biti pa morajo izdelane tudi spremembe v pravilnikih o delitvi osebnih dohodkov. Tako, da bo povišanje vključeno in obračunano po delovnem učinku.

Nekatere gospodarske organizacije na našem območju so že odločile, da bodo članom kolektiva z nižjimi zaslužki izplačevale večji dodatek, kot pa drugim z višjimi. V obratu »Konus« Lenart je sprejel DS sklep, da bodo dodatek izplačevali oz. upoštevali povišanje s 1. julijem 1964. Povišanje naj bi bilo razdeljeno na sledeč način: delavci in uslužbenci, ki prejema dohodek od 27.000 do 45.000 din bi prejeli povišanje za 2.700 din, uslužbenci in delavci, ki prejema do 43.000 din do 65.000 din bi prejeli povišanje za 2.000 din in vsi ostali, ki prejema mesečni dohodek nad 65.000 din, za 1.500 din povišanja. Sicer pa je v tem podjetju najnižji dohodek bil do sedaj 25.700 din.

V Agrokombinatu KZ Lenart so to vprašanje rešili drugače. V podjetju trdijo, da imajo pripravljene izračune za nove tarife postavke, zato so iste dvignili oziroma povišali pri delavcih, ki imajo urno plačo po posamezni kategoriji od 90 na 120 din, od 100 na 130 din, od 110 na 140 din, od 120 na 150 din. Uslužbenecem, ki imajo osebne prejemke v stalnem znesku pa po sledeči

lestvici: Vsem, ki imajo do 25.000 din se poveča za 4.000 din, od 25.000 do 30.000 din za 3.000 din, od 30.000 do 35.000 za 2.000 din, od 35.000 do 40.000 din za 1500 din in od 40.000 do 50.000 din za 1.000 din.

Uslužbenecem, ki imajo večje osebne dohodke od 5.000 din bi uredili osebne dohodke čez dva meseca, ko bodo uredili pravilnik o delitvi osebnega dohodka.

V Zavodu za duševno defektne Hrastovec so celotne osebne prejemke regulirali tako, da so s prvim avgustom izplačali od 1. aprila 1964 naprej. Zaposlenim v omenjenem zavodu so se osebni prejemki dvignili takole: Vsem, ki so prejeli do sedaj 21.417 din za 4.283 din (4 osebe), od 24.167 din za 4.108 din (104 osebe) od 32.695 din za 4.905 din (21 osebe), od 59.100 din za 5.319 din (1 oseba), od 75.670 din za 3.784 din (1 oseba). V zavodu so s prvim avgustom pričeli pripravljati novi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov.

V KZ Zg. Ščavnica so vsem zaposlenim delavcem povečali prejemke za 2.000 din, uslužbenecem, ki imajo mesečne dohodke pa za 1.500 din.

Prav tako so tudi vse druge delovne organizacije dvignile osebne dohodke v mejah priporočil občinske skupščine. Nekateri delovne organizacije so povišanje pričele izplačevati s 1. 7., druge pa s 15. 7., ostale pa bodo to razliko izplačale za nazaj.

2. ALI SO KJE OSTALI OSEBNI PREJEMKI izpod 25.000 din?

V naši občini niso uspeli povišati osebnih dohodkov na 25.000 (Nadaljevanje na 8. strani)

Polovica zaposlenih dela na terenu

PRVA SEJA NOVEGA DELAVSKEGA SVETA — KONEC PRISILNE UPRAVE — IZDELUJEJO ALUMINIJASTE KONSTRUKCIJE — POMANJKANJE STROKOVNE DELOVNE SILE.

V Klemosu so s 1. septembrom končali s prisilno upravo. 26. avgusta pa se je prvič sestala novizvoljeni delavski svet podjetja. Na tej seji so izvolili novi 7 članski upravni odbor in komisije. Obravnavali so pogoje za razpis delovnega mesta direktorja in za

v. d. direktorja imenovali Mirka Kristla.

Na prvi seji DS so pregledali poslovanje v prvem polletju in so ugotovili, da je bruto dohodek od letnega plana dosežen 50 %, materialni stroški 43 %, osebni dohodek 64 %. Za sklade je planiranih 8.152.000 din, v prvem polletju pa je doseženo 8.624.000 ali 105 %. V kolektivu se čuti pomanjkanje strokovne sile, predvsem v tehnični pripravi dela. Visokokvalificiranih ima-

jo 9 % delavcev, kvalificiranih 23 %, pol kvalificiranih 22 %, in 46 % nekvalificiranih in priučnih delavcev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Veje se lomijo

Veje se lomijo pod težo hrušk na delovišču Agrokombinata KZ Lenart v Selcih. Na Agrokombinatu pričakujejo, da bodo letos pridelali v lastni proizvodnji 500.000 kg sadja. Kljub toči, ki je leta 1962 prizadela naše območje, je letina dokaj dobra. Vsekakor pa je k temu pripomoglo škropljenje. V Selcih so nekatere nasade škropili celo devetkrat. (Na fotografiji: mlado drevo polno hrušk in prebiralk. Hruške pripravlja Agrokombinat za prodajo.

foto: Brumen

BRALCI poravnajte naročnino

DELOVNE ORGANIZACIJE
POSTANITE ČLANI
POGODBENE SKUPNOSTI!

Dragi bralci! Domače novice bodo nemoteno izhajale, če boste vi poravnali naročnino in če bodo člani Pogodbene skupnosti redno prispevali po pristopni izjavi določena sredstva. Vse naše bralce naprošamo, da poravnajo naročnino pismeno, po prejeti položnici ali na naš tekoči račun: 604-11-608-103 — Ime: Pogodbena skupnost za izdajanje časopisa »Domače novice« Lenart — podružnica NB Maribor.

Delovne organizacije, ki še niso pristopile k naši pogodbeni skupnosti, prosimo da to čimprej store in nam pošljejo pristopno izjavo.

DOMA

in po svetu

Edvard Kardelj je vodil delegacijo, ki se je udeležila pogreba generalnega sekretarja KPI Togliattija, ki je bil v Rimu ob navzočnosti stotisočev ljudi iz Italije in ostalih dežel sveta.

Romunija je praznovala dvajsetletnico osvoboditve. Ob tej priliki je na zasedanju velike narodne skupščine govoril tudi vodja naše delegacije Lazar Koliševski.

Za novega sekretarja Komunistične partije Italije je bil izvoljen Luigi Longo. Longo je bil do sedaj namestnik generalnega sekretarja.

V Parizu so svečano proslavili 20 letnico osvoboditve Pariza. V proslavi so sodelovali znani francoski umetniki, ansambli, orkestri in baletne skupine.

Konference neangažiranih se bo predvidoma udeležilo dvakrat več predstavnikov, kot jih je bilo na Beograjski konferenci. Udeležilo se je bo čez 50 držav.

Umrli je član CK ZKJ Nikola Kovačević. Pokopali so ga v rojstnem kraju v Črni gori.

Stanje v Kongu je še vedno nerešeno in se iz dneva v dan slišijo vesti o spopadih med uporniki in Combejevimi najemniki.

V Južnem Vietnamu so zapustili vojaško junto in ustanovili triumvirat, v katerem so bili general Dong Dan Min, general Nguen Kan ter general Tran Tien Kiem. Naloga triumvirata je bila v roku dveh mesecev sklicati nacionalni kongres, ki bi izvolil novega šefa države in osnoval začasno skupščino. Takoj po tem je bil triumvirat razpuščen in je bil ustanovljen odbor enotnosti. V dveh mesecih bo vojska izročila oblast civilnim organom.

Predsednik republike Josip Broz Tito si je v Ljubljani ogledal nuklearni inštitut Jože Stefan, v njem se je zadržal dve uri. Tovariš Tito je nato obiskal vinski sejem v Ljubljani, potem hotel »Lev«, na poti iz Slovenije pa se je ustavil še v kartuzijskem samostanu v Pletterjah.

Sovjetski premier Hruščov je na čelu vladne in partijske delegacije obiskal Čehoslovaško.

Na konvenciji demokratske stranke v Atlantic Cityju je predsednik ZDA Lyndon Johnson uradno sprejel kandidaturu v imenu svoje stranke na prihodnjih predsedniških volitvah.

Peking uradno nasprotuje sestanku komunističnih partij. Predlog KP ZSSR je vodstvo kitajske KP zavrnilo z zelo ostrimi izrazi.

Na svoji 20. seji je Ustavno sodišče SRS ugotovljalo osnovne značilnosti problemov, o katerih je odločalo v prvem polletju svojega delovanja.

Generalni direktor skupnosti jugoslovanskih železnic Marjan Dermastja je na tiskovni konferenci v Beogradu izjavil, da bodo jugoslovanske železnice imele letos za okoli 30 milijard izgube. Vzroki zato niso subjektivni, temveč objektivni.

Predsednik zvezne skupščine Edvard Kardelj je obiskal vinski sejem v Ljubljani.

F. S.

OKREPITI GOSTINSTVO IN TURIZEM V ZAVRHU

Z RAZŠIRJENEGA SESTANKA AKTIVA ZMS ZAVRH

Program zadnjega razširjenega sestanka aktiva ZMS v Zavrhu je bil pester, mladina vedno bolj teži k uveljavljanju načel organizacije ZMS. Pokazala se je tudi težnja po skupnem reševanju problemov različnih organizacij in ustanov.

Delo članov mladinske organizacije je bilo v preteklem za sam Zavrh pomembno. Sedanji aktiv obstoja 4 leta, pred tem pa mladina ni bila tako organizirana. Kljub temu je takrat pomagala zgraditi zadrugi dom z veliko zavestjo in voljo, čeprav so bili pogoji po osvoboditvi precej težki. Na sestanku je bila izražena objektivna kritika v zvezi z dejavnostjo turističnega društva Zavrh, ki v bližnji preteklosti ni doseglo večjih uspehov. Res je, da se turistična sezona bliža h koncu, vendar naj ne bo ta konec absolutnega značaja. Potrebno bi bilo torej renovirati poškodovani razgledni stolp (poškodovana ga je strela), za kar ne bi smelo biti posebnih težav. Med mladino vlada prepričanje, da bo društvo, ki je reformirano, še ob pravem času primerno ukrenilo, saj gre tukaj za splošne koristi.

Na sestanku je bila živahna razprava v zvezi z gostinskimi uslugami. Vsak po svoje ocenjuje Završko klet. Mladina je odločitev Gostinskega podjetja Lenart pozdravila. Pravilno je, da je gostišče v Zavrhu redno odprto, ker turizma brez gostinskih uslug ne moremo razvijati. Zavedni in samokritični mladinci, ki so edino lahko vredni člani svoje organizacije, so začutili dolžnost, da bodo skušali s svojo pomočjo povečati splošni ugled in storitve za domače in tuje goste. Mladi so razpravljali tudi o potrebi po človeku, ki bi turistom dajal informacije. To bi bilo po njihovem mnenju lažje storiti, kot pa natisniti reklamne publikacije. Nakazana možnost bi bila začasna rešitev. Vsekakor je v kraju potrebno pove-

čati gostoljubnost, da bo gost začutil, da je dobrodošel.

Mladinci so ponovno razpravljali o ureditvi Majstrovega doma. Preurediti je potrebno predvsem dvorano, ki je bila nekoč kulturno zabavni prostor, zatem mizarska delavnica, sedaj pa je samo lupina brez jedra. Neurejenost tega prostora ne duši samo dela mladine, temveč tudi ostalih družbeno političnih organizacij tega kraja.

Najresnejši kandidat za ureditev dvorane, oziroma zadrugnega doma je po mnenju mladine lenarsko gostinsko podjetje. Na majhnem odru pred gostilniškimi mizicami bi lahko imeli prireditve, potem bi lahko začeli razmišljati o predavanjih, klubski dejavnosti in o drugih manifestacijah, ki niso samo pomembne, temveč nujno potrebne v današnjem času.

Razprava na sestanku se je dotaknila še neprimerne vedenja nekaterih posameznikov v gostinskem lokalu. Mladinci bodo morali postati dostojni člani naše družbe. V bodoče ne bomo smeli dovoljevati izgrediv injenim posameznikom. V teh primerih pa bo potrebno delo varstvenih organov podkrepiti. Pred ostrejšimi ukrepi bi nekateri stalni povzročitelji neredov klonili glavo.

Vse to bi doprineslo k ugledu kraja velik delež. Soudeleženci pri raznih izgredivih so bili tudi člani završke mladinske organizacije, proti temu pa se bo organizacija v bodoče borila.

Na dnevnem redu sestanka je bila predvidena diskusija z različnimi predstavniki. Za pa ti na sestanku niso prišli.

Ugotovljeno je bilo, da je med mladinskimi aktivci občine slabo sodelovanje. Pohvalna pa je težnja gradiške mladine, ki je pripravila prireditev »Pokaži kaj znaš« in na njo povabila vse aktivce v občini.

Članstvo organizacije se je dokaj zmanjšalo, zato ga bo potrebno obnoviti. Na sestanku so si zadali še nalogo, da bodo v kraju uredili knjižnico. Kmalu bo mladinski aktiv sklical še en sestanek, na katerega bo povabil predstavnike družbeno političnega življenja.

Jože E.

Polovica zaposlenih dela na terenu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Proizvodnjo so usmerili na izdelovanje aluminijastih konstrukcij. Izdelujejo vrata, okna, opremo za trgovine in gostinstvo ter prtljajnike za vse vrste motornih koles. Poleg tega montirajo strelovode in razne konstrukcije. Imajo galvanokromiranje in cinkanje. Žični oddelek vsled pomanjkanja surovine stoji. Ta oddelek potrebuje posebno vrsto žice, ki je jugoslovanska industrija ne izdeluje. Kolektiv pa nima deviznih sredstev, da bi jo nabavil v inozemstvu. V kolektivu je sedaj zaposlenih 76 delavcev in jih je v letnem času

(Nadaljevanje na 4. strani)

INTEGRACIJA

Smo krepko v drugi polovici leta, ki bo zahtevala po vsej verjetnosti tudi določene odločitve v smeri nadaljnje integracije nekaterih delovnih organizacij v naši občini.

Občina Lenart je ekonomsko šibka. To je znano, zato je tembolj nerazumljivo, da se z dokajšnjo počasnostjo lotevamo nekaterih ukrepov, ki naj bi privedli do boljšega gospodarskega stanja.

Združitev precejšnjih manjših kmetijskih gospodarstev in zadrug v enotni Agrokombinat KZ Lenart se je pokazala gospodarsko vsestransko utemeljena. To dovolj zgovorno govori predvsem podatki o gospodarstvu v prvem polletju, o čemer ste lahko brali v prejšnji številki lista. Ni nobenih objektivnih razlogov za to, da bi bilo stanje v tem podjetju ob koncu leta slabše, temveč so dani najboljši pogoji za izboljšanje gospodarjenja.

Agrokombinat KZ Lenart zavzema skoraj celotno občino in je tako dejansko največja in najmočnejša delovna organizacija v občini. Na drugi strani pa se na ščavniškem območju razprostirajo površine Kmetijske zadruge Zg. Ščavnica-Velka. Ta zadruga sodi v mariborskem okraju med najmanjše tovrstne organizacije. Ali se sedaj, ko smo uspeli urediti gospodarjenje v lenarskem Agrokombinatu ne postavlja vprašanje nadaljnega obstoja ščavniške zadruge glede na njeno gospodarsko zaledje, zlasti pa še na sorazmerno slabo gospodarjenje v letošnjem prvem polletju.

Na drugi strani pa se čedalje bolj pojavlja tudi vprašanje, ali imamo v naši občini pogoje za uspešno delovanje in napredek dveh majhnih trgovskih podjetij, obstoj katerih opravičujemo z dozvedno konkurenco, ki pa med podjetji nima neke posebne veljave, če upoštevamo ekonomske enote ustanovljene znotraj podjetij, ki samostojno formirajo cene.

O združevanju oz. potrebi po združitvi trgovskih podjetij smo v našem listu že precej pisali. Vse pa kaže, da so naše sugestije pri odgovornih organih naletele na gluha ušesa.

Ko se približujemo sestavljanju družbenega načrta za leto 1965 kaže o nadaljnji integraciji v naši občini z vso resnostjo razmisлити. Pri tem pa ne smemo izhajati iz ozkega stališča posameznega kolektiva in njegovih trenutnih koristi, iz tega kdo bo direktor v novi delovni organizaciji ali pa iz drugih vzrokov, ki niso gospodarsko utemeljeni. Prizadeti delovni kolektivi se bodo morali odločiti na podlagi skrbno izdelane analize o združitvi ali proti njej.

Tone Stefanec

»Črni les« nova turistična postojanka

INTERVJU S PREDSEDNIKOM UO AGROKOMBINATA KZ LENART ZORANOM STIPLOVSKOM

BLIZU »SVICARSKEGA DVORA« UREJUJEJO TURISTIČNO POSTOJANKO — OTVORITEV POSTOJANKE BO V POČASTITEV KRAJEVNEMU PRAZNIKU NASELJA LENART 6. OKTOBRA — ZGRADILI BODO TURISTIČNI CENTER Z VSEMI POTREBNIMI OBJEKTI!

Od junija naprej opazujejo naši občani v Zamarkovi blizu »Svicarskega dvora« izgradnjo objekta, za katerega ne vedo točno, kako bo urejen in čemu bo služil. Zaposlili smo tovariša ZORANA STIPLOVŠKA, da za naše bralce kaj več pove o tej izgradnji:

POVEJTE NAM, KAKO BO IME NOVEMU TURISTIČNEMU OBJEKTU V ZAMARKOVI IN KDO FINANSIRA IZGRADNJO?

Novi turistični objekt v Zamarkovi bomo imenovali Turistična postojanka »ČRNI LES«. Takšno ime ima tudi okolni gozd, ki je pomemben iz zgodovine tega kraja.

Izgradnjo v glavnem financira Agrokombinat KZ Lenart. Do sedaj je dal 4 milijone iz neobveznega dela poslovnega sklada, 4 milijone pa bo dala Turistična zveza Maribor. Vsa do sedaj izvršena dela so finančno krita iz lastnih sredstev in izdelana v lastni režiji.

BODO VSI OBJEKTI ZGRAJENI V PRVI FAZI?

Izgradnjo turistične postojanke imamo razdeljeno na tri etape. Najprej bomo postavili montažno hišo, ki smo jo nabavili pri lesno industrijskem podjetju Jelovica iz Škofje Loke. Montažna hiša bo urejena kot prostorni gostinski objekt. Najprej bomo uredili zgornje prostore, ko bo pa več sredstev, bomo uredili tudi klet za gostinske name-

ne. Zgoraj bo lovska soba, večja gostinska soba, kuhinja s shrambo, pralnico in sanitarije.

Uredili smo parkirni prostor za osebne avtomobile v veličini 640 m², avtobusno postajo z dovoznim in odvoznim priključkom ter gostinsko ploščad s plesiščem. Za potrebe postojanke smo izdelali tudi poseben vodnjak. V prvi fazi izgradnje bomo postavili tri weekend hišice, ki bodo v

slovenjgoriškem stilu. Vse zgoraj omenjeno bo končano do 6. oktobra. Takrat bo otvoritev v počastitev krajevnega praznika naselja Lenart.

KAJ PA DRUGA IN TRETJA FAZA?

V drugi fazi bomo zgradili velik kemping prostor, koder bo možno taborjenje za domače in tuje goste. Z regulacijo Pesnice pričakujemo, da se bo vodna gladina Komarnika dvignila za dva metra in bomo tam uredili čolnarno, tu pa bodo možnosti za ribolov. Postavili bomo še šest weekend hišic ki bodo vse v slovenjgoriškem stilu. To bomo napravili v drugi fazi izgradnje.

V tretji fazi pa nameravamo skupno z OS Lenart pristopiti k izgradnji olimpijskega bazena. Zato bi potrebovali od 70 do 90 milijonov dinarjev, ki pa jih bo težko dobiti. V tem znesku je vračunana tudi ureditev okolice. Zgrajen bo športni center s potrebnimi igrišči in kabine. Vodo za bazen bomo dobivali iz hrastovskega vodovoda, s tem, da bo potrebno pojačati moč črpalke.

ALI IMATE POTREBNE KADRE ZA GOSTINSKI OBJEKT?

Turistična postojanka »ČRNI LES« naj bi bil soliden objekt in zato potrebujemo tudi primernen gostinski kader, ki ga že pripravljamo.

PRICAKUJETE OBISK GOSTOV IZ MARIBORA IN DRUGOD?

Novi turistični objekt stoji blizu »Svicarskega dvora«, ki je bil včasih daleč okoli priznano gostišče, blizu je Komarnik, lepa panorama z gradom Hrastovec v ozadju in ko bo še enkrat zgrajen bazen, potem lahko pričakujemo, da se bo tukaj ustavil marsikateri gost iz Maribora in od drugod.

KDO BO V BODOČE OBJEKT UPRAVLJAL?

Objekt bo samostojna občinska enota v sklopu komercialnega sektorja Agrokombinata KZ Lenart.

KAKO NAMERAVATE PROSLAVITI OTVORITEV OBJEKTA?

Na dan otvoritve bo v Turistični postojanki »ČRNI LES« vinska trgatev. Na hipodromu pa bo športna prireditev in sprednostne vožnje avtomobilistov in motoristov.

Gramoziranje ceste v Zgornji Ščavnici

Te dni je Krajevna skupnost Zg. Ščavnica organizirala prevoz gramozna na cesto v Froleh, ki je najbolj potrebna popravila. Nato bodo gramozirali ceste v Ledineku, Zicah in v delu Zg. Ščavnice. Dela bodo končana v drugi polovici septembra in bodo porabili en milijon dinarjev.

Pravkar so pričeli z nadaljnji obnovitvenimi deli v kulturnem domu v Zg. Ščavnici. Notranja obnovitev doma bo končana do 25. septembra in bo pri obnovi pomagala tudi krajevna skupnost.

Predvidevajo, da bodo v naselju Zg. Ščavnica uredili cestno razsvetljavo. Do sedaj so imeli tri svetilke, v bodoče jih bo pet, kar bo zadostovalo, ker je center naselja majhen.

KS Zg. Ščavnica bo do 1. novembra popravila ograjo okoli pokopališča in bo uredila pokopališke steze.

Za posamezne dejavnosti je težko dobiti delovno silo. Krajevna skupnost vsa dela sproti plačuje. Težave imajo z gramoznico, ker še niso končani dogovori z Obrtno gradbenim podjetjem Lenart, za koriščenje gramoznice na Ročici. KZ Zg. Ščavnica je dala brezplačno precejšnje količine gramozna, kar bo omogočilo, da bo krajevna skupnost prihranila sredstva za ureditev ostalih potrebnih objektov.

Največ čitajo

»DOMAČE NOVICE«

Na območju matičnega urada Jurovski dol je 2.300 prebivalcev — letno se v kraj priseli 84, odseli pa 152 prebivalcev. Prebivalci tega območja imajo naročenih 200 izvodov »Domačih novic« 24 izvodov »Dela«, 40 izvodov »Večera«, 24 izvodov »TT«, 60 izvodov »Kmečkega glasu« in 30 izvodov raznih revij.

SPET V ŠOLO

Poletne počitnice so za nami in spet so se odprla šolska vrata. 5. septembra so nekateri malčki stopili prvič v razrede. Šolske prostore so med počitnicami prebelili, ponekod so zamenjali oprmo, drugje pa je še vedno ostala stara več desetletij. Dragi otroci, v tem šolskem letu pokažite vse svoje sposobnosti, da bo na koncu leta čim lepši uspeh. Ne pozabite tudi na praktično delo. Pridno delajte na vseh področjih in na koncu leta bodo vaši obrazi vedri, razredi pa bodo spremenjeni v razstavne prostore. (Na fotomontaži vidite otroke pri gledanju televizijskega programa, stare klopi, razstavo in podmladkarje Rdečega križa).

foto: Brumen

Tednik

Glavna uredništvo: Cesta delavstva 1, Ljubljana, na Poljudju

IZ PRIJATELJSKE KOMUNE
PTUJ

Studenci so usahnili

Prebivalci Pesniške doline že dalj časa trpijo zaradi pomanjkanja vode, oziroma morajo znova kopati vodnjake ali nekatere poglabljati, če hočejo imeti pitno vodo.

Vzrok usihanja je v poglabljanju struge Pesnice ob regulaciji, kar je znižalo vodostaj na celotnem obpesniškem terenu. Mnogi prebivalci so zaradi tega prizadeti, ker imajo s poglabljanjem ali urejanjem drugih vodnjakov precejšnje izdatke. Prebivalci tega območja zaradi tega zelo negodujejo. Drugo važno vprašanje je, kje dobiti vodo v primeru požara. S tem v zvezi smo se obrnili na poveljnika gasilskega centra Dornava Toneta Peteršiča ter pri njem izvedeli, da ima gas. društvo Dornava 14 požarnih vodnjakov, oziroma bazenov, ki so bili narejeni nalašč v ta namen in so stali mnogo denarja, sedaj pa so neuporabni. Da bi jih ponovno usposobili, bi to stalo mnogo denarja, ki pa ga nimajo. Zato nastaja vprašanje, kdo je dolžan poskrbeti in urediti to vprašanje, predvsem kar se gasilstva tiče, kajti v primeru nastanka požara lahko pride do velike katastrofe. To vprašanje je že bilo postavljeno tudi na zboru volivcev, vendar do sedaj še ni odgovora. (Tednik 28. 8. 1964)

Jože-Marjan Tratar:

PO MORJIH EVROPE

Veličasten je bil ogled velikega živalskega vrta v Londonu. Potem smo si ogledali predstavo trodimenzionalnega filma, ki ima po več mesecev poseben program za poizkus, pravijo, da drugje v Evropi še ni podobnih kinogledališč. Ogledali smo si številne parke in spomenike, trg Trafalgar ter galerije. Bili smo tudi na zasedanju angleškega parlamenta. Sedeli smo na galeriji za goste. Marsikaj nas je tukaj presenetilo, predvsem kar malce domače obnašanje poslancev, ki so sedeli z nogami na mizo. Slavni Big-Ben nam je štel ure in dneve, ki so kar hitro minili in smo se morali prekmalu posloviti. Z vlakom smo odpotovali v univerzitetno mesto Cambridge, ki je bilo vredno ogleda. Mladina je bila tukaj izredno uslužna in nam je v vlaku odstopila sedeže, isto vljudnost do tujcev smo opazili tudi v ostalih krajih.

Spet smo na ladji, tokrat na ZADRU, ki je šla v smer, v katero smo bili mi namenjeni. Proti jutru smo izpluli iz Temze in nato brez angleškega pilota krmarili naprej v Severno morje, kjer so nas sprejeli kričavi galebi, ki jih skoraj po vsej poti iz jadranskega morja do sem, nisimo videli. Blížali smo se Frizij-

SREČANJE

MARIJA BELA – 97 LET TRDEGA DELA

MARIJA BELA PRIPOVEDUJE

Jutranje meglice so se dvignile iz doline in sonce je posijalo na domačijo v Zicah številka 57. Ustavili smo se pred hišo, pogledali okoli, nato pa smo stopili v vežo v želji, da se srečamo z verjetno najstarejšo občanko lenarške občine.

Marija BELA je bila v svoji kamri. Poklicali so jo in kmalu se je začel razgovor na klopi ob krušni peči. Marija je rojena 17. 1. 1868. Rodila je 12 otrok od katerih je ostal živ samo sin, pri njem sedaj živi.

Marija je še vedno polna energije. Z veseljem je pripovedovala nekatere modrosti o življenju. Naenkrat pa so se ji zasolile oči in je rekla: »Ze 30 let sem sama... moj mož je bil dober in med nama je bila prava ljubezen, če pa je prava ljubezen, potem je tudi precej otrok.« Da, res je, Marija je rodila precej otrok, njihova življenjska doba pa je bila kratka. Dva otroka sta se zadušila v zidnici, ko je bila Marija na dnini, eden je utonil, dva je vzela prva svetovna vojna itd... Življenje Marije je bilo težko. Mnogokrat so ji polzele solze po licih, na rokah pa je imela žulje. Vse to pa jo je napravilo trdno, odporno za vse težave v življenju. Še danes pravi Marija, da ne mo-

re mirovati, rada gre na njivo ali k sosedom.

Marija je zdrava, delno pa ji peša vid in sluh. Vse nas je pravzaprav presenetila s svojo zares vedro besedo. Ko smo jo poslušali, smo se neholet spominjali nekaterih, ki obupajo že pri majhnih težavah v življenju. Marija tega ni storila. Ostala je trdna in polna energije. Najtežje ji je bilo v življenju, ko je bila viničarka, za ta leta pravi: »Biti nekomu pokoren in na razpolago, je najtežje v življenju.«

-Franček S.

Kmalu bo tu 17. januar 1965 in takrat bo Marija Bela proslavila svoj visoki jubilej, dočakala bo 97 let. Marija nima nobene podpore. »Brez denarja sem, niti za škričel bonbonov nimam, nam je rekla.

Dragi bralci! Lepo bi bilo, če se Marije Bela spomnimo ob njenem življenjskem prazniku. Prosimo bralce Domačih novic, da pošljejo prispevek za Marijo Bela na tekoči račun 604-11-608-103 Pogodbena skupnost za izdajanje časopisa Domače novice Lenart (prispevek za Bela Marijo). O zbranih sredstvih bomo bralce obveščali, nato pa bomo v imenu vseh naših naročnikov izročili darilo Mariji za njen rojstni dan. Uredništvo

(3)

cev so tukaj drugače razporeženi. Mi smo se morali včasih posluževati nemščine, takrat pa so se ljudje od nas kar obrnili in šele na pojasnilo, da smo iz Jugoslavije so pričeli razgovor. Izkoristili smo čas in si ogledali mesto Amsterdam. Ta mesta imajo mnogo lepega, velike galerije slik, številne kanale, po katerih je prekrasna vožnja. Tukaj je tudi hiša Ane Frank, kraljevi vrtovi in parki.

(se nadaljuje)

PISMA BRALCEV

Lojze SUŠNIK iz Jiršovec pri Ptuj nam je poslal lepo pismo, ki je napisano z levo roko leže v postelji. Lojze namreč že štirinajst let leži v bolniški postelji in se sploh ne more premikati. O njem smo v našem listu že pisali. Njegovo pismo je napisano skrbno in med drugim piše: »Star sem 30 let in sem že 14 let priklenjen na težko bolniško posteljo iz katere ne bom nikoli več vstal.« Po nadaljnjem opisanju bolezni piše: »Domače novice« vedno z veseljem sprejemam, ker so mi všeč. Prebiram jih od začetka do kraja, ker je to domači list.

Tovarišu Lojzetu sporočamo, da mu bomo še v bodoče »Domače novice« pošiljali brezplačno. Uredništvo

Polovica zaposlenih dela na terenu

(Nadaljevanje z 2. strani)

običajno polovica na terenu širrom po Jugoslaviji, koder montirajo opremo po stanovanjskih in drugih objektih.

Njihova sedanja proizvodnja je iskana. Trenutno delajo opremo za 25 objektov. Nedavno so z okni in vrati opremili Slovenjegraško bolnišnico, vrednost teh del je znašala 51 milijonov. V zimskem času ne bodo hodili na teren, temveč bodo pripravljali izdelke za naslednjo sezono.

Klemosove delavnice še niso dokončno urejene. Postrojenje je zastarelo in iztrošeno, v polirnici je slaba ventilacija, vrediti pa bo potrebno tudi okolico podjetja. Podjetju za vse to primanjkuje sredstev, ker jih je dalo za kritje lanskoletnih investicij.

80 % vseh delovnih mest je normiranih. Za nenormiranih 20 % delovnih mest je potrebno iskati vzroke v zastareli strojni opremi ipd. Sedaj so osebni dohodki povprečno 32.600 din. Izpod 25.000 din osebnih dohodkov ni, razen, če kdo ne doseže norme.

IZ ZGORNJE ŠČAVNICE

V Zg. Ščavnici je sredi dneva videti malo ljudi. Vsi so na poljih, v sadovnjakih ali vinogradih. Klopotci so začeli klopotati svojo pesem, vaščani pa pridno obirajo sadje in ga vozijo na odkupne postaje. Danes smo se namenili, da vam posredujemo nekoliko sestavkov iz dejavnosti KZ Zg. Ščavnica, ki so značilne za ta letni čas:

8000 kg koruze na ha

KZ Zg. Ščavnica ima na območju Ščavnice posajenih 5 ha s krmilno koruso in na Tratah 8 ha s silažno koruso. Krmilne koruze bo na ha 8000 kg. Te dni bodo pričeli spravljati silažno koruso v stolpne silose, če pa bo teh premalo, potem bodo napravili zemeljske.

Krmilno koruso bodo porabili za lastno proizvodnjo. Letos je boljši donos koruze kot lani, temu je vzrok, da je letos bilo dovolj vlage in več so gnojili.

Jesenska setev

Intenzivne pšenice bodo na KZ Zg. Ščavnica letos posejali 16 ha. S setvijo bodo pričeli po 10. oktobru in bodo posejali sorte San pastore, Bezostajo in druge. Za letošnji slab donos pšenice na območju Ščavnice lahko iščemo vzroke v slabi pripravi zemljišč.

Živinorejska kooperacija je uspešna

Živinorejsko kooperacijo vršijo tako, da kontrahirajo živino, ki je kmetova last. Kmet se preko pogodbe zaveže, da bo živino izpatal do določene teže. Zadruga da kmetu na razpolago krmila, če jih nima on sam.

Naslednji primer kooperacije je, da da KZ iz svojih hlevov živino v dopitanje kmetu. Živina, ki jo dajejo kmetu tehta od 100 do 250 kg, kmet pa jo dopita od 450 do 500 kg. Vsa pogodbeno vezana živina je zavarovana in se vodi vsakomesečna kontrola.

Kmetijska zadruga Zg. Ščavnica ima v planu zainteresirati kmeta za gojitev 5 do 10 krav molznic, ki bi bile last KZ, kmet pa bi živino krmilil in proizvajal mleko za kmetijsko zadrugo. Kmet je deležen iste cene za mleko, kot jo ima KZ v lastni proizvodnji, poleg tega pa dobiva kmet še premijo.

Organizirali so plemenski sejem, katerega namen je odkupiti okoli 50 krav in telic, ki bi jih potem dali kmetu za proizvodnjo mleka. Kmet bo imel te krave 10 let in bo vsako leto odstopil KZ od vsake krave po eno tele, ki mu ga zadruga ne bo plačala.

Zadruga planira kooperacijo za vzrejo bekonov. Zadruga bo kupila pujske in jih bo od 20 do 50 dala kmetu v dopitanje. Kmetijska zadruga bo nudila vsa močnata krmila in veterinarske preglede. Ko je dopitanje končano, potem nudi zadruga najvišjo možno ceno.

Kmetje na območju KZ Zg. Ščavnica-Velka-Trate, so se na kooperacijo navadili in sami prihajajo v zadrugo na razgovore o kooperaciji. Kmetu se kooperacija v živinoreji izplača, ker dobi precej veliko premijo.

Na področju živinorejske kooperacije delajo v KZ Zg. Ščavnica-Velka-Trate 3 kmetijski tehniki. Delo je precej naporno, saj je na tem območju 22 vasi.

Kmetje so v zadnjem času začeli graditi prostorne in sodobno opremljene hleve. Zadruga si tudi prizadeva, da bi kmetom dala kredite za izgradnje hlevov.

160 ha pšenice v kooperacijski proizvodnji

Plan jesenske setve pšenice v kooperacijski proizvodnji je 160 ha. KZ bo priskrbel ves reprodukcijski material in strojne usluge. Naročenih imajo okoli 30.000 kg pšenice in vsa potrebna umetna gnojila. Dosedaj so sklenili kooperacijske pogodbe za okoli 40 ha (do 25. 8. 1964). Kmetijski tehniki pogodbe še nadalje sklepajo.

Rekonstrukcija sadovnjakov

KZ Zg. Ščavnica-Velka-Trate ima skupno 100 ha sadovnjakov. Sadne plantaže so od 3. do 10. let starosti. Nasadi so v rekonstrukciji. Stara razdalja dreves je bila 9 m, sedaj pa so vmes zasadili še nove sadike. Na območju KZ Zg. Ščavnica pričakujejo, da bo 8 let staro drevo dalo letos 30 kg povprečno. Letos je bila huda škrlupova letina, vsled tega so plantaže škropili 8 krat. Trenutno se bore proti voluharju, zato uporabljajo endrin 20, ki je že pokazal uspeh.

Te dni odkupujejo sadje na osmih zbiralnih centrih. Za zgodnje sorte sadja dobijo kmetje od 40 do 45 din za kg. Do 25. avgusta so odkupili 50.000 kg sadja, do konca leta pa ga bodo odkupili tisoč ton.

Kmetje na odkup pripeljejo dokaj slaba jabolka. Mnogi niso škropili proti škrlupu. V bodoče bodo morali kmetje vsaj 4 krat škropiti, ker drugače sadje ne bo kvalitetno. Največ so nekateri kmetje škropili dva do trikrat. Kmetijska zadruga je v vseh intenzivnih nasadih mulčila travo. Travo so pokosili in jo nato pustili v sadovnjaku, da je tam razpadla. S tem so ustvarili humus za drevo.

ČITAJTE

„Domače novice“

Pionirji nam pišejo

Dragi pionirji, spet se je pričelo šolsko leto v katerem si boste pridobili nova znanja. V zadnjem času ste začeli pionirji bolj aktivno sodelovati z nami. Zelim, da tudi v prihodnje na to ne pozabite. Pišite nam o uče-

nju, o uspehih pri delu v krožkih itd.

Pionirki Bronji Zakelišek sporočamo, da sestavka o izletu na Pohorje ne bomo mogli objaviti. To pa ji naj ne vzame volje, temveč se naj ponovno oglasi.

Uredništvo

Mačice na vrbovih vejah

Na trgu. Ljudi mrgoli. Nekateri kupujejo zelenjavo, drugi pa prve spomladanske cvetlice. Na drugem koncu trga stoji dekletce, ki mu je okoli 10 let. V rokah drži košaro v kateri so v šopkih povezane mačice. Dekletce je oblečeno v staro preprano obleko.

»Mačice, mačice kupite, mačice...« vpije dekletce. Nihče se ne ozre za njo in nihče ne pogleda mačic. K njej pa stopi deček, pozna mu se, da ima bogate starše. »Kaj pa kričiš«, zavpije nad deklico. Deklica mu boječe odgovori: »Mačice prodajam ali jih kupiš?« »Ha, ha... kaj mi mar za mačice«, reče in iztrga košaro deklici iz rok. Mačice začne metati po tleh. Ni se zmedil za dekličine prošnje in za njen jok. Ko je končal s svojim delom, se je postavil pred deklico rekoč: »Zdaj pa pobiraj tvoje mačice na vrbovih vejah!« Zviška je pogledal deklico in se počasi oddaljil. Izgledalo je, da je celo ponosen na svoje dejanje.

Na licu deklice pa so se pojavile solze. V mislih si je deklica dejala: »Zopet bomo doma brez kruha«.

Marjana Vogrinčič
Maribor — Pobrežje

Marjana je poleg zgornjega sestavka še pripisala: »Doma smo redni naročniki »Domačih novic«. Jaz sem rada čitala prispevke pionirjev in sem po dolgem obotavljanju napisala to zgodnico«.

Hvala za prispevek in še se oglasi!

Uredništvo

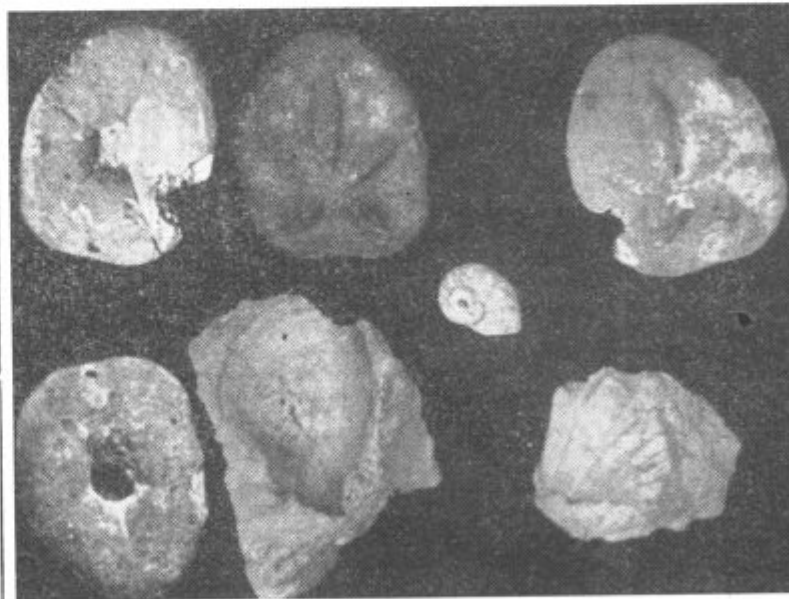
JESEN

Jesen vesela je prišla, prinesla nam je vinca, rdečega in rumenega.

Vinski bratci spet smo tu, zapojmo zdaj veselo, zapojmo in zavriskajmo!

Slava Škrban

IZ NAŠE PRETEKLOSTI

Celotne Slovenske gorice so nastajale v morju, v miocenski ali pliocenski dobi. Vso Panonsko nižino je pokrivalo morje, v katerem so živele milijarde drobnih živih bitij (morske školjke, polži, razne amebe, alge in še nešteto enoceličarjev), ki so bila odeta v plaščke iz apnenca. Vsa ta živa bitja, rastline s svojimi apnenčastimi in kremenastimi plaščki, so padala na morskno dno, se sesedala in vezala z različnimi vezili. Tako je na-

stal školjčni apnenec, ki je bil glavni gradbeni material za vse slovenskogoriške stavbe. (povzetek iz sestavkov Vlada Lorberja »Slovenske gorice v pradavnini«).

Naš posnetek prikazuje okamenele morske zvezde, polžka in školjke. Ti dokazi, ki potrjujejo, da je bilo v naših krajih pred milijoni let res morje, so bili najdeni v Muršakovem kamnolomu v Voličini in so sedaj v zbirki pri tov. Francu Sumanu in Frančku Stefanecu.

foto: Brumen

VINOGRADNIKI PREČITAJTE! VINOGRADNIŠTVO V ZG. ŠČAVNICI

REKONSTRUKCIJA VINOGRADOV

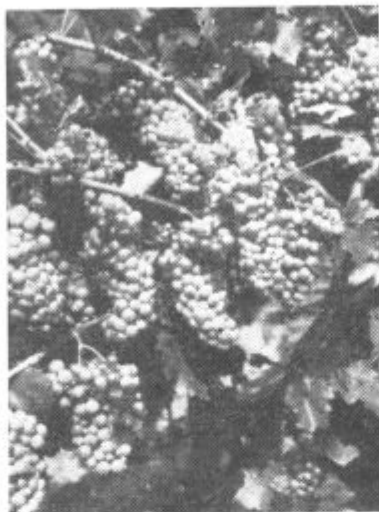
Po klasični metodi obnovljene vinograde je nujno rekonstruirati — preoblikovati. K temu ukrepu nas vodijo ekonomski razlogi. Zmanjšati moramo proizvodne stroške po litru vina in uvesti moderno vinogradniško mehanizacijo, ki bo nadomestila pomanjkanje delovne sile. Pri preoblikovanju trte moramo ravnati pravilno in premišljeno. Preoblikovanje nasada naj bo postopno v trajanju od 3. do 4. let. Pri tem strokovnem opravilu je zelo važno, da nam med postopkom ne pada pridelek, kar se zgodi, če ne delamo načrtno. V takšnem primeru bi za nekaj let zmanjšali dohodek in poslabšali finančni efekt gospodarstva.

Vinska trta je monokultura in se finančni uspehi ali neuspehi čutijo po letih. Za omenjeno operacijo mora biti nasad vsako leto izdatno gnojen z umetnimi gnojili in s hlevskim gnojem. Nasad, ki ga imamo na preoblikovanju v KZ Zg. Ščavnica smo pognojili z 2.500 do 3.000 kg/ha umetnih gnojil. Gnojili smo tudi s hlevskim gnojem in dognojevali z dušičnimi gnojili. Stroški gnojenja so izredno nizki, saj znašajo pri navadnih dozah gnojil pri pridelku 110 hl/ha, le okrog 9 din na liter mošta. Izdatno gnojenje izredno poveča bujnost trte, kar nujno zahteva preoblikovanje nasada.

POSTOPEK PREOBLIKOVANJA TRTE

Vrste z visoko obliko, katere

smo preoblikovali, morajo dobiti večji življenjski prostor, zato moramo vsako drugo vrsto, katero smo pustili z nizko vzgojo, izsekati. Pri teh novih razdaljah lahko uvedemo moderno vinogradniško agrotehniko. Najbolj

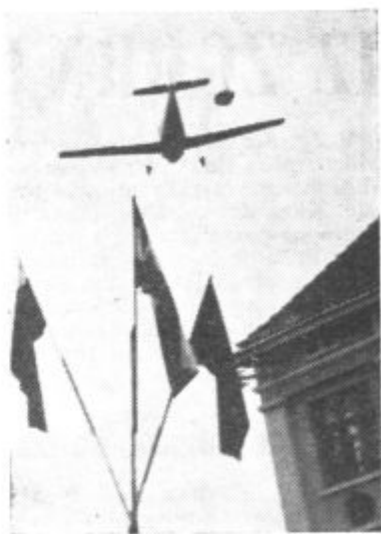
Nasad laškega rizlinga v KZ Zg. Ščavnica-Velka-Trate v tretjem letu rekonstrukcije. Na ha 12.000 l mošta.

primerna oblika za rekonstrukcijo je enojni ali dvojni kordon po MOSERJU ALI SISTEM SYLVOS. Čas preoblikovanja trte traja tri do štiri leta. Prvo leto podaljšamo deblo na višino 1,30

do 1,40 m, drugo leto vzgajamo kardonske veje, tretje in četrto leto vzgajamo štrclje na kordonskih vejah. Narez vinogradov moramo temeljito pripraviti, pogovori z rezači o tem strokovnem delu so zelo koristni. Uspehi pri našem primeru rekonstrukcije kažejo, da smo se pravilno razumeli.

Potrgati grozdja za 110 hl/ha ni lahka stvar. Trgatev je najlepše in najzamuđnejše delo v opravilih v vinogradih. Delo v starih nizkih nasadih je zelo zamudno in po vrhu tega še naporno. Pri visoki vzgoji trte je večji učinek pri trganju grozdja. Pomembni pa so vsi proizvodni stroški, ki so tu znatno nižji. Vsa dela so lažja in hitrejša, ker tričetrt dela odpade na sodobno strojno obdelavo. Pri teh ukrepih pa ne smemo pozabiti na klasično motiko in človeka, ki se je z njo mučil stoletja. Vinogradniki se že mnogo let trudijo, da bi motika odpadla iz vinogradniške proizvodnje, saj je ročna obdelava zemlje najtežje opravilo v vinogradih. V bodoče je nujno in edino pravilno obnoviti vinograde po najnovejših načinih, kot so terase, kjer je možna popolna mehanizacija.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Pomisli—ugani

Uganka v 15. številki Domačih novic je bila zelo lahka. Dobili smo 14 odgovorov in so bili vsi pravilni. Zreb je izbral vojaka FRANCA POLANCA iz v. p. 3678/6-d ZAGREB, nagrado mu bomo poslali po pošti. Pravilen odgovor je bil IVAN CANKAR, KI JE NEKAJ LET PISATELJEVAL V GRADISCU.

Tokrat morate uginiti, kaj predstavlja zgornji posnetek?

Izmed pravilnih rešitev bo ena izžrebana in nagrajena. Odgovore pošljite do 25. septembra na naslov: Uredništvo »Domačih novic« Radgonska cesta 9, Lenart v Slov. goricah.

Josip Merdaus:

(7)

ČINITELJI, KI VPLIVAJO NA ZDRAVSTVENO-PROSVETNI PROGRAM

Glavni činitelji, ki vplivajo in omogočajo uspešno izvajanje tega programa v šoli so: zdravstvena služba, zdravo življenje v šoli in zdravstveni pouk.

Zdravstvena služba v šoli mora omogočiti redne preglede učencev in učiteljev. Nadalje je skrb zdravstvene službe, da ukrene vse potrebno za ureditev zdravstvenih pomanjkljivosti, ki se ugotove pri zdravniških pregledih. Enako velja za skupne zdravstvene akcije kot so cepljenje, besežiranje in podobno.

Zdravo življenje v šoli pomeni: zdravo okolje, pravilna organizacija dela v šoli in izpolnjevanje načel duševne higijene. Okolje je izredno važno za zdravje učencev. Poznani nam morajo biti ustrezni predpisi šolske higijene, ki se tičejo ogrevanja prostorov, jakosti razsvetljave, pravilne opreme za prvo pomoč ipd. Kjer je le mogoče, je treba poskrbeti za klopi, ki otrokom omogočajo pri delu pravilno držo, zagotoviti je treba dovolj pitne vode in higienični način uporabe, stranišča morajo biti higienična in čista, biti jih mora zadostno število in lahko dostopna. Posebno

Pedagoški in materialni normativi za osnovne šole

PRISPEVEK K RAZPRAVI O ZDRUŽEVANJU OSNOVNIH ŠOL

važno je zagotoviti prostor za umivanje rok in pravilno prežračevanje prostorov. Pravilna organizacija dela v šoli je zaradi tega zelo važna za zdravje učencev.

Važno je tudi vprašanje prenatrpanosti učilnic z učenci in pouk v več izmenah, kar zdravju otrok gotovo ne koristi temveč škoduje. Naša prizadevanja morajo iti v tej smeri, da stremimo za zračne in čiste ter dovolj prostorne učilnice ki bodo sodobno opremljene ter odgovarjale vsem zdravstvenim predpisom. Vedeti namreč moramo, da preživi učenec pretežni del svojega šolanja v učilnicah in drugih šolskih prostorih, ki nanj lahko povojno ali nepovojno vplivajo na zdravje in celotni učni uspeh. Nujno je, da ima vsaka osnovna šola svojo telovadnico in primerno telovadišče za splošno krepitev učencevega zdravja. Sem spadajo tudi planirani in pripravljene izleti v naravo predvsem mestnih šol, sodelovanje pri raznih športnih igrah ki so učencem primerne, plavanje smučanje itd.

Za zdravstveno šibke otroke je važna organizacija letovanja ob morju in v višinskih predelih v času glavnih počitnic. Letovanja pa se naj udeležijo tudi prosvetni delavci, ker jim je to iz zdravstvenih razlogov potrebno.

Pri vsem tem pa moramo nenehno seznanjati širšo javnost in seveda še posebej tudi starše, kako važno je vprašanje vzgojnovarstvene dela v šolah in splošno stanje, ki še danes vlada v njih kot so: pouk v več izmenah, neprimerne higijenske razmere v starih šolah, učilnice brez potrebnih garderob in drugih stranskih prostorov, zlasti pa še opremljenost s starim že zdavnaj doslužnim šolskim inventarjem, kot so predvsem klopi, omare, katedri in še drugo.

Potreba po še izdatnejšem finansiranju šol za materialne potrebe postaja iz dneva v dan večja, vsako odlašanje in morebitno odstopanje od tega bi imelo dalekosežne posledice v šolstvu sploh, posebej pa še pri vprašanju glede zdravja naših otrok.

SKRB ZA UČENCEVO ZDRAVJE

Domnevamo, da je zdravje popolna sposobnost telesa, duševna in čustvena zrelost človeka, ki mu omogoča največjo mero sposobnosti za uspešno in srečno življenje.

V prvi otroški dobi je glavna skrb in odgovornost za zdravje in vzgojo otrok staršev. V poznejši dobi preide ta skrb na šolo. Dokler je otrok v šoli, le-ta nadomešča starše. Zdravstveno prosvetni pro-

gram v šolah ima nalogo omogočiti učencem zdravo in srečno življenje bodisi kot posameznikov ali članov skupnosti.

Da obvarujemo zdravje šolskih otrok je potrebno:

Vsestranski zdravstveni pregled vsakega učenca najmanj enkrat v dveh letih. Pri tem je treba posvetiti posebno pozornost čutilom, ker so okvare teh organov pri otrocih najbolj pogoste.

Po izvršenih pregledih in ugotovljenih zdravstvenih pomanjkljivostih je treba zagotoviti, da se ukrene vse potrebno za pravočasno popravilo teh napak. Prosvetni delavci morajo poznati načela znanosti in z njo uskladiti način poučevanja, tako da je nastajanje pravilnih navad in odnosov v zvezi s telesnim in duševnim zdravjem otrok zagotovljeno.

Šolski program mora določati tudi čas za igranje in telovadbo. Prav tako mora zagotoviti tudi prostor, ki je v ta namen potreben. Čist zrak in prežračevanje odrejenih prostorov je tu bistvenega pomena. Skupno igranje in telovadbo oziroma šport je zlasti v poznejših letih šolanja treba tako usmeriti, da preide v navado, ki bo posameznikom ostala tudi po končanem šolanju.

Parkirni prostori

Lenart se vedno bolj širi, vedno več je v občini lastnikov avtomobilov, poleg tega pa gre skozi naselje Severna magistrala. Vsak dan se v trgu ustavi nešteto vozil. Obstoječi parkirni prostori so premajhni. Ugotavljamo, da ni primerne prostora za parkiranje tovornjakov. V bližnji bodočnosti bodo podrli stavbo na križišču, tam nameravajo napraviti parkirni prostor, ki naj ne bi bil ozka ploščad, temveč večje sodobno postajališče vozil. Sleherni od nas je v tej sezoni lahko ugotovil, da je mnogo turistov šlo skozi Lenart z željo, da se tu za trenutek ustavi, vendar niso vedeli kje.

Na fotografiji vidite tovor-

njak na pločniku (Lenart, Ptujška cesta).

foto: Tone Štefanc

FILMSKI spored

LENART

- 13. septembra »TAJNE ORIENTA« II. del, nemški ČB
- 20. septembra »ZAKON PRERIJE« ameriški CS
- 27. septembra »FRANCOZINJA IN LJUBEZEN« Francoski ČB

GRADISČE

- 13. septembra »MONPTI« nemški, barvni zabavni film
- 20. septembra »SERENADA VELIKE LJUBEZNI« ital. barvglasbeni film
- 27. septembra »LINE« norveški ČB

VOLICINA

- 13. septembra »ČRNI NAREDNİK« am. kavbojski film
- 20. septembra »KEKEC« I. del slovenski film
- 27. septembra »SREČNO KEKEC« II. del slov. barvni film

Obrotno gradbeno podjetje Lenart izvršuje visoke in nizke gradnje in vsa večja in manjša adaptacijska dela. Podjetje je med drugim adaptiralo samopostrežno trgovino v Lenartu (na fotografiji).

Naši kraji na letu 1000

Piše: Franc Suman (27)

Imenovan je prišel iz Kranjske in je bil prvi živinozdravnik v Lenartu. Prav posebej se je odlikoval kot obojestranski zdravnik v skromnosti in nezahtevnosti. Bil je povsem vreden naslednik svojega tasta. Zapustil je veliko premoženje, med tem v trgu hišo nekdanje banke (ki je sedaj porušena). Ostal je brez lastnih potomcev.

Gotovo bodo bralce zanimala imena tržanov in iz njih izvoljen trški sodni odbor. Število tržanov se je vrtilo do največ 40, od katerih je bilo nad polovico zaposlenih z različnimi trškimi funkcijami, katere so že enkrat omenjene in katere bom še podrobneje in poimensko obrazložil, v kolikor sem jih mogel najti. Najprej mi bodi dovoljeno, da vas

seznanim s seznamom tržanov ob zatonu 18. in na pragu 19. stoletja, to je 1799/1800. Iz skupnega sejnega zapisnika tržanov od 7. marca 1800 najdemo naslednja imena:

1. Matija Fekonja, trški sodnik,
  2. Blas Seyfüed, prvi svetnik in blagajnik,
  3. Johann Urban-tschitsch, tržan,
  4. Lev Vogler,
  5. Josef Rojko, tržan,
  6. Josef Sekol, tržan,
  7. Karl Schrambeck, tržan,
  8. Adam Kosel, tržan,
  9. Franz Sarnitz, tržan,
  10. Jakob Wratschko, tržan,
  11. Andreas Spizi, tržan,
  12. Anton Wratschitsch, tržan,
  13. Franz Zirngast, tržan,
  14. Johann Gril, tržan,
  15. Mihel Wolmuth, tržan,
- ter tržani: Andre Bauman, Jozef Zehner, Bruno Damisch, Thomas Sinitsch, Franz Klun, Jozef Rolla, Stefan Pragl, Johannes

Mlinarisch, Franz Repulust, Franz Putschko, Joseph Hausserer, Bernhard Millawich, Jakob Lesserer, Stephan Gollob, Mathias Ploy, Joseph Zapla, Michael Riedl, Johannes Millawitsch, Mihel Urbanitsch, Anton Gappmayer, Benedikt Ander in Johan Scharli.

Kakor je že bilo omenjeno, je zadnji trški sodnik v Lenartu bil Jakob Spitzl. Njegova največja zasluga je bila, da se je na novo ustanovljeno okrajno sodišče ustanovilo v Lenartu in ne pri tedanji Sv. Trojici, ki itak ni razpolagala s potrebnimi prostori. Spitzl je dal svojo hišo št. 40 v Lenartu za dve leti brezplačno na razpolago sodišču (nekdanja banka, ki so jo v teh dneh porušili). V omenjeni hiši je bilo premalo prostora. Vzeli so v najem še hišo

Margarete Spitzl, pozneje nekaj sob v Selakovi hiši in nekdanje prostore trškega sodišča v Lenartu, ki je bilo ukinjeno, to je rotovž — Rathaus (posvetovalnica).

V smislu predpisanega občinskega zakona z dne 17. marca 1849 se je moralo trško sodišče v Lenartu ukiniti in se je začelo s pripravami za novo ustanovljeno okrajno sodišče v Lenartu. Z dne 1. marca 1850 so bila določena mesta uradnikov in sicer: en okrajni sodnik, dva sodnika adjunkta, en zemljoknjižni vodja, dva kanclista, dva pisarniška pomočnika in en sodni sluga. Dne 27. maja 1850 je prišel od deželnega sodišča v Gradzu dr. Pavel Kopper uredjevat okrajno sodišče v Lenartu.

(Se nadaljuje)

Zelja za dobrotami v izložbah, je bila vedno večja. Jakec je ugibal, kako naj do teh dobrot pride. Nekoč se je spomnil, da je večkrat videl teto, kako je spravljala izkupiček, od prodanih jajc in masla, v staro knjigo v omari. Jakec je spal v istem prostoru, kjer je bila ta omara. Natančno je tudi vedel, kje se ob določenem času dneva nahajajo stričevi.

Ko ni bilo nikogar v bližini, je Jakec sklenil, da bo odprl omaro in bo v knjigi poiskal denar. Srce mu je začelo močno biti. Nikakor ni mogel pričeti z dejanjem. Pred seboj je videl, kako ga že zaničujejo, ker so ljudje izvedeli, da je kradel. Med te misli so se mu mešale slike iz izložb. Cokolada je izgledala privlačna.

Videl je, kako so jo bogataševi otroci jedli in kako so bili pri tem radostni. Roka mu je zdrsnila proti ključu, ki je bil skrit na omari in spet se je premagal. »To je grdo... ne, ne, tega ne smem storiti...« je govoril v mislih. Iznemada je pozabil na vse in je krepko stisnil ključ, ter pričel odpirati omaro.

Vrata omare so zaškripala, zahreščala. Nastal je neskončen šum in Jakec se je pričel bati. Pogledal je okoli sebe in skozi okno, če je kdo v bližini. Nikogar ni bilo, le mlin je ropotal, da se je tresla hiša. Hitro je v omari poiskal knjigo in začel iskati denar. Zgrabil je nekaj dinarjev, jih stisnil v žep in zaloputnil omaro.

pregovori

64

Mnogokrat vidimo ali slišimo, da so nekatere stanovanjske zgradbe slabo negovane. Večkrat kritiziramo hišni svet, češ ta je kriv, ker stvari ne zna urediti tako, da bi se napake na zgradbah sproti popravljale. Včasih je precej krivde na hišnih svetih, ki so premalo elastični, velikokrat pa je glavni vzrok pomanjkanje denarja. Hiše pa bi velikokrat ostale v boljšem stanju, če bi stanovalci imeli več čuta do družbenih zgradb. Mnogi namreč ravnavajo tako, da ne pazijo na okolje hiš ali pa na samo notranjost. Če potem slišijo na ta račun kritiko, se neupravičeno razburjajo in lažejo sami sebi.

Nekaj več o dejavnosti hišnih

ostankom tega dela najemnine mora hišni svet skrbeti za izvršitev nujnih popravil.

Sedaj nas čaka popolno prekritje strehe hiše št. 17, na Radgonski cesti. Predračun tega prekritja znaša 350.000 din. Omenjena stavba pa ima za to na razpolago 42.872 din. Hišni svet je bil torej primoran zaprositi za posojilo pri OS Lenart. Posojilo je bilo odobreno. Prekritje strehe se bo izvršilo takoj, ko bo imelo Obrtno gradbeno podjetje Lenart na razpolago potrebni material.

Za lepši izgled okolice smo napravili: planirali smo celotno okolje stavb, navozili smo gramoz na dovozne poti, uredili smo

HIŠNI SVETI

svetov bosta povedala tovariša VINKO ČEH in IGNAC GUMZEJ:

VINKO ČEH: Naš hišni svet upravlja stanovanjske stavbe na Radgonski cesti št. 17, 27, 29 in 31. Posebnih sredstev za popravilo zgradb hišni svet nima. Hišnemu svetu ostane samo 47 % od vplačane najemnine. S temi procenti mora hišni svet poravnati fiksne dajatve, kot so: zavarovalnina, dimnikarstvo, plača hišnika, nagrade, prispevki, odvoz smeti, praznitev greznic itd. Z

cvetlični park, nabavili smo klopi in mize in koritica za rože. Stanovalci pri vseh teh zadevah sodelujejo.

Na kraju bi še predlagal, da naj merodajni oddelek pri OS Lenart upošteva mnenja in stališča stanovalcev glede postavitev novih garaž.

IGNAC GUMZEJ: Pod naš hišni svet spada hiša št. 13 in 11 na Radgonski cesti in št. 1 na Mariborski cesti. Lani je naš hišni svet finansiral napeljavo vodovoda v dvonadstropno hišo na

Radgonski cesti 13. Vodovod pa je slabo montiran, tako da že sedaj kaže potrebo po popravilih. Zaposili smo za 400.000 din posojila, da bomo uredili kanalizacijo. Pred nedavnim smo dali popraviti tudi del žlebov. Popravilo je izvršil Klemos in je bil zelo drag. Nujnega popravila so potrebni streha in hodniki. V hodnikih odpada malta, streha pa že nekaj časa pušča vodo. Za popravilo omenjenega nimamo denarja, ker odplačujemo dolgove še za nazaj. Hišnemu svetu ostane sedaj premajhen odstotek, verjetno pa se bo stanje izboljšalo, če bo obveljal sklep OS, da hišnim svetom ostane več sredstev.

Da bodo naša stanovanja lepša, bomo morali tudi stanovalci za to poskrbeti. V hodnikih naših stanovanj čistijo čevlje, rože tam ne obstanejo, ker jih otroci polomijo, po hodnikih postavljajo kolesa, skratka premalo se čuva družbena imovina. Zaenkrat še nimamo hišnega reda, vendar bo tega nujno potrebno uvesti.

Premalo smo storili za okolje hiš. Na dvorišču so hlevi, biato itd. Ni še namreč dokončno rešeno, kdo naj nekaj upravlja ali hišni svet ali Agrokombinat, ki ima na Radgonski cesti svojo trgovino.

Hiša št. 13 na Radgonski cesti ima slabo fasado, za njeno popravilo pa bi dali 4 milijone, teh pa nimamo.

Hišo na Mariborski cesti št. 1 je naš hišni svet nedavno prevzel. V tej hiši bomo morali najprej urediti vodovod. V hišo št. 11 na Radgonski cesti malo vlagamo. Tukaj se namreč stalno menjajo lastniki, poleg tega pa bo hiša v doglednem času verjet-

VINKO ČEH

IGNAC GUMZEJ

no porušena in večje investicije za njo bi bile brez pomena.

Sestanki hišnega sveta so dobro obiskani. V bodoče pa bo na njih potrebno več širše razprave. Vse preveč diskutiramo o individualnih potrebah.

OSEBNE PREJEMKE SO ZVIŠALI

(Nadaljevanje s I. strani)
din mesečno edino v obrtnem podjetju »Krojaštvo in šiviljstvo« Lenart. Po izjavah članov kolektiva bodo v doglednem času tudi oni povišali osebne dohodke. To pa bodo dosegli z boljšo organizacijo dela in večjo produktivnostjo. Pogoji za to obstajajo.

3. KATERA DELOVNA ORGANIZACIJA JE NAJVEČ POVISALA OSEBNE DOHODKE?

Največ je osebne dohodke povečal Agrokombinat KZ Lenart. Najnižjim kategorijam za 6.000 din. Temu pa so se močno približali Komunalni zavod, Zavod za duševno defektne Hrastovec in drugi.

4. KAKŠNA SREDSTVA SO DELOVNE ORGANIZACIJE KORISTILE ZA POVEČANJE PREJEMKOV, SO SE DRŽALE PRINCIPA NAGRAJEVANJA PO UČINKU?

Vse naše delovne organizacije so vzele sredstva iz notranjega čistega dohodka, iz tistega dela, ki je namenjen za osebne dohodke, to pomeni, da sredstva, ki so namenjena za sklade, niso načele. Večina delovnih organizacij je povišanje osebnih dohodkov vključila v nagrajevanje po vloženem delu, druge pa to izplačujejo kot draginjski dodatek, vendar bodo tudi te v najkrajšem času vključile ta dodatek v nagrajevanje po delu.

5. VAŠE PRIPOROČILO DELOVNIM ORGANIZACIJAM IN SINDIKALNIM PODRUŽNICAM?

Vsem delovnim organizacijam,

ki še nimajo dodatka vključene ga v nagrajevanje po delu, priporočamo, da to čimprej storijo in da v tej zvezi izdelajo pravilnike o delitvi osebnih dohodkov. Sindikalnim podružnicam pa priporočamo, da zahtevajo od delovnih organizacij, da se pravilniki o delitvi osebnih dohodkov dosledno izvajajo. Ugotovljeno je namreč, da nekatere delovne organizacije imajo lepo izdelane pravilnike o delitvi osebnih dohodkov po delu, vendar se le teh ne poslužujejo, zato so v teh delovnih organizacijah še vedno mezdni odnosi.

Notranjost gostilne Perko v Zicah.

Solidna postrežba

V gostilni Perko v Zicah ste ob vsakem času postreženi s svežim piščancem. Piščanca zakoljejo šele, ko ga gost naroči. Notranjost gostišča je zanimivo urejena, gostom je na razpolago tudi televizor in glasba s plošč. Nedavno so uredili weekend hišico, hišica ima dva opremljena prostora ter je prijetno zavetišče za tuje in domače goste.

POŽAR V CERKVENJAKU

Prvega septembra ob 9. uri je izbruhnil požar na gospodarskem poslopiju JOZETA PALUCA v Cerkenjaku. Požar je nastal na dimnih napravah v svinjski kuhinji, razširil se je na celotno poslopije. Gasila so vsa sosednja gasilska društva. Zaradi pomanjkanja vode so bile težave in so poklicali na pomoč poklicno gasilsko četo iz Maribora, ki je dovažala vodo iz videmskega jezera. Pogorelo je za 60 voz sena in slame. Škoda znaša preko tri milijone dinarjev.

PO KOPALNI SEZONI

Smo na koncu kopalne sezone in ob tej priliki pogledimo nazaj ter ugotovimo, kje so naši občani imeli možnost za kopanje. Takoj moramo pripomniti, da v občini nimamo niti enega bazena ali primerne reke za kopanje. Mladina se je kopala v jezovih mlinov v kalni vodi... Nas je 18.000 in vsi smo potrebni kopeli v vročih poletnih dneh. Naredimo vse, da bo prepotrebni bazen čimprej zgrajen v Zamarkovi v sklopu gostinskega objekta, kot je predvideno.